

Universitätsbibliothek Paderborn

Homiliæ Qvadragesimales Reverendissimi D.ni P. F. Hieronymi Baptistæ De Lanvza Venerabilis memoriæ Episcopi Barbastrensis & Albarrazini, Ord. FF. Prædicatorum

Ex Hispanico idiomate in latinum perfectè fideliterq[ue] iuxta posteriorem omnium, nouamq[ue] editionem translatæ, & ab innumeris cùm S. Scripturæ, tùm SS. Patrum typographicis erroribus emendatæ ... cum triplici Indice ...

**Lanuza, Jerónimo Bautista de
Antverpiæ, 1649**

§. 10. Crucis signum in altum erectum. Primò: significat te per ipsam debere tuam assequi saluationem, sicut per ipsam Christus suum assecutus est regnum. Secundo: tetotum esse Christi. Tertiò: ipsam ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53092](https://nbn-resolving.de/urn:nbn:de:hbz:466:1-53092)

HOMILIA QVINQVAGESIMA. IN FESTO INVENTIONIS

20. **C**ruix fidelis inter omnes
Arbor una nobilis.
Nullum extitit lignum adeo à casu securum,
nec malus natus ita frangi necia, vt arbor hac
Crucis fortissima. Ab hoc diuino firmoque sti-
pite, Christo in Cruce, suspenduntur omnia
belli instrumenta, vaque musicorum omni-
gena, & maxima & minimas. Duo nouimus esse
genera Sanctorum: nonnulli sunt precentes,
quos bene comparaveris agricultor qui dolore
muto & labore terram arant excolunt, & ri-
nocentiantur: alij sunt innocentes, quos nulla inquam
peccati mortalis labes inquinavit; similes hi sunt
Crucis mufici, qui cum quiete, & consolatione musi-
cantes, canconficiunt bene temperatam, varijs virtutum
exercitijs, horum & illorum instrumenta pen-
dunt à Christo suspenso in Cruce: quod lacryma
& penitentia Magdalena sint efficaces, & do-
ctor D. Paulo continuus sit vitios, si Petri gemi-
tus & planctus alcuvius sit meritis, si disciplina
& corporis castigatioes Sanctorum valorem
habeant: haec omnia à Christo dependent in
in Cruce suspenso. Et si in Patriarchis fides vi-
na conuenienter, si in Prophetis spes certa lau-
detur, si Apostoli charitate vigeant inflammata,
si quis stupet inimicibilem in Martynibus for-
tinudinem, si quem rapiat admiranda Doctorum
sapientia, si Virgines puritate splendeant: om-
nia dependunt: & virtutem haurient à Christo
in Cruce suspenso. Qod si Confessorius absolu-
uat, si Predicator cor moueat auditoris, si Sa-
cerdos conferat, & aqua in Baptismo emundet,
& oleum in Unctione partaret, haec omnia tri-
buas Christo in patibulo Crucis fixo. Si pecca-
tores iustificentur, si iusti gratiam obirent, si
beati gloriam, haec cuncta Christo scribenda sunt
in Cruce crucifixo. Idecirco dicit Ier. 52. suspen-
dent super eum omnem gloriam domus patris eius.
Quoniam itaque coli gloria de Christo depen-
det Crucifixio: veneratio possebat, vt in calo-
perpetua esset huius principij ac gratiarum
omnium gloriae conceptus. In eum finca-
erit Christus & Crox visus beatorum perpe-
tuum gratumque obiectum, & utrumque adora-
bamus, Christum scilicet, ve vidit D. Iohannus
quem in forma agni quasi occisi semores adora-
bant, coronas suas coram eo deponentes, & gra-
tias illi referentes infinitas. Crucem autem ve-
nerabuntur vi instrumentum quo tantum illis
bonum communicavit, sic illos audio Crucem
admirantes & salutantes: Salve Crux sancta, salve
mundi gloria, vitale lignum, vitam serens omnium.
Te adorandum, te Crucem vivificam, per te re-
dempti, dulce Decus facili, semper laulum in-
beri. Hoc est illud signum exaltatum: nunc
illud fuit Christus exaltatus, & per Crucem
sumam gloriam fuit ipsa Crux exaltata.

§. 10. **C**rucis signum in altum erit. 21.
mō: significat te per ipsum donum tuum
assequi salutem, sicut per ipsam Chi-
fue suum effectum est regnum. Secun-
de totum esse Christi. Tertio: ipsam
contra inimicos tuos forte propagandam.

ERectus fuit serpens aeneus in signo, la-
signum. Et exaltata est Christi Cro-
x signum. Elephas signum in patere. O-
nibus eternis servit nationibus in quaeso, qui
signat D. Damascenus. Primus est: ad omnem
salutem: nam si vidento Crucem intellige-
lam fuisse per quam Christus regnos obti-
suimusque exaltationem: tuum quoque sonum
assecuratus ab quo crucis: quoniam patet hypo-
set seruos ille, qui sibi persuaderet posse in-
tiora palati conferentes meliora que
Rex fuisse, & Dominus. His appositis de causa
loquitur. D. Petrus Christus pafus ei proponit
vobis relinquens exemplum ut sequamur efe-
sis: & hoc conformiter illi quod Dei dicitur
omnibus: Dicebat ad omnes (sic D. Marc.) 10.
quis vult post me venire & tollat Crucem. Se-
cundum: est signum (ingrat D. manuel) quod
alii distinguunt, sicut antiqui ambo. Signum
vit ex eo te cognoscas, & patetiam. In
non est tui iuris sed Christi. & quid per hoc
est, ad Christianum pertinet. Iam docti manu-
sti Christianam, eam igitur animo studio
Quoniam: else Christianus? Respondet
que, per Dei gratiam. Quid significat Christus
omnium esse: & hominem Christi. Quod est signum
hominis Christiani? S. Crox dec. quid per hoc
significas? Ego tibi hoc declarabo. Tali de-
mum comparas, quae erat electus, per expre-
sionem illam redditis tuam ubique propriam, &
que ex ea anteriori quidquid in ea poterit pos-
debet dominus, & tantum in ea remaneat
tui Domini & iuris est. Ve ostendit hanc eis
ubi propriam, ad portam sue frontispicium
affligit anima tua seu infusio familiare manifesta: q. d. Dominus haec & quodquid
illa est, eius est dominij eius haec sunt in-
figua. Homo domus erat à diabolo possedus.

Prefederunt nos inimici nostri. Dicit Propheta, & D. Paulus addit: Eramus natura filii ira. Venit Declarat exinde emit: Iam non estis velli, inquit, Apollonis. Cuius ergo sumus? eius qui vos et omnes. Tempis estis pretio magno. O quale preium, quod mundus numquam vidit, quale numquam maius fuit tangua filii Dei: Pretio sanguinis Agni immaculatis: testatur sic D. Petrus. Quinque per perpetuo Sancti in terra proficerent & in celo gratias illas crebro repetentes: Redemisti nos Domine in sanguine tuo. Redimere est Redire, nescum emere quod iuum erat. Erasmus Dei per creationem, discipulos diabolo tradidit: recuperavit nos ibi Christus omnisque famulus hi dignissimo pretio. Ut autem haec fiat manifestum, ne celsarium est frontispicio huius Domini armis praefigere: quaeam fum hæc? Crux: Signum filii hominis. Sit in fronte, ore, sedore totoque tuo corpore, ut omnibus innotescat, te hominem esse Christi, esse Christianum, hoc est, quod iam in domo tua nihil sit eius Domini qui illam possederat diaboli, videat et fed omne quodcumque ibi est ad illum spectat, non enim illum, sed qui comparat. Et sine Crux non habetur in parte capitis principali, nempe in fronte, ut significetur quod omne quod in illo in capite ad Christum pertinet cuiusque sit postulum. Omnes cogitationes curæ, discursus, mentis Christiani, esse debent de Christo. Igmar sit in ore: nam, ut ipsa veritas Christus ait, cor tuum portavt nouatum nihil inde egredi debet, quod honori Christi non samuletur. Inde translat ad pectus, quo declarat omnes agendi tuus in te veritate, quo manifeste quod totas in Christi, cum in te non sint nisi cogitationes, et opera Christi. Senta te alicui cuiuscumdam, et regi innotescat rotam eius illius. Videbis ad humerum molles adteras facies, multaque lagenas, & singulæ sumi habeant affixum signum. Hac illam est mercatoris, illa alterius, nam hoc significat, quidquid in his continetur, illius, esse eius est signum.

Et hinc conchide quām se rationi distormit, quod in homine Christiano inueniatur aliquid quod sit mīs̄ diabolici, vel Gentilis, cum signo Christi armisque sit insignitus. Quod si ita fuerit, illa ex carla poterit contra nos exstulare, meliori iure quam de illis, de quibus apud Ezechiel quarelās deponebas gravissimas. Apprehendit Deus Prophetam atque in spiritu transmisso illū in Hierusalem, Sanctorum illi demonstrat incipitque de illo conquerit: Domine,

sic illi Vident, quare nonne hoc templum tuum nomini consecratum? Vtique: verū tamē per fodit parietem atque intro repente būfones, latcertos, scorpiones, & insecta venenata, quibus seniores Israēl adolebant, incensum. Ingredere iniquitatem & biculum: fodi Propheta, & ingreditur, intenit autem quasdam mulieres libidinosas plorantes edentes & enlauumis queratas canantes: mortem deflent Adonidis Veneris Amasis. Progredere viteris ait Deus: perfodit & inuenit in Sanctorum iuuenes nonnullos tantum facielegos impudentes, ut dorsum vertere cibernaculo, illudque sanis exciperent non tolerandis. O Propheta: an hac tibi videntur posse tolerari? Templum meo nomini consecratum, armisque meis insignitum ita violari? Hoc tibi sepe contingit. Sanctorum es Dei: Templum &c. Dei sanctum est, quod estis voti, ita D. Paul. loquitur de domo Dei, & ait: Quia domus sumus nos. Insignitum illam video animis Dei, Cruce stilicidet tria hæc ingrediamur cubitalia. In capite: Heu cogitationes! Omnes cogitationes eorum in malum. Quis verbis explicet vanitates, lacrarias, inundatas, fraudes qua hoc in capite agitantur? An serpens sit aliquis qui hoc non ingreditur? Superior, ambitio, libido, dolus, quibus incensum matrum adoles sollicitudinum. Aliud deinde cubiculum oris ingredere: Sepulchrum patrum est gaudium eorum, linguis suis dolose argebant. Iuramenta contra Deum, detractiones infames contra absentes, consumelia contra praefentes, ut nihil præterea illibatum. Si nunc cordis ingrediaris cubiculum operum tuorum originem, Crux: quām non sectaris inquiratur? quale non committis peccatum? Ea homo Christi, hoc in fronte signum affige, hoc Davidis proponendo: Cor, figura gradus pro processu mortis & impletis illud quod Salomon in iustis excolit: Cogitatio sororum apud Alzifimum: & hoc ex eodem Psalmista: Cogitatio homini confitetur tibi. Status in ore signum & Sapiens: Quidquid hinc egreditur Dei laudes & est in magna recompensab. Status signum in corde, & P. 7. dicitur: Tibi dixit cor meum: exquisitus te facies, Cor meum & cor mea exultauerunt in Deum vivum; & absolute status: In me sunt. Deus vota tua: Non habeo, nec habebbo Dominum, quidquam, quod tibi non placeat.

Tertium: quod signum sit aduersus inimicos nostros defensivum: Haec (sic lege apud D. Damasc.) Cyprius aquæ armatura, & iesophus est, aduersus diabolum. Crux (sic audio D. Chrysostomi) Dicitur: Sanctorum perpetuum aduersus damnos triumpha: dicitio dicitur. Solebat D. Anton. ut refert D. Athanasius: D. d. d. 3.

V. Athanas. vita illius conscriptor, asperere diabolum ita crux expauescere, ut per illam, contra tam ferocem animicum lecuram, tutus: que
Diabolus habeamus defensionem. Origenis sententiam
Crucem ut pulchram non libenter omiserit. Quid timent
timet, „demones? Quid tremunt? sine dubio erit enim Christus“
Oratio „si in qua trumphasti fuit, in qua exi sunt principatus eorum & potestates. Tunc ergo & tremor
Ho. 6. „eadem super eos, cum crucis signum in ibi vide-
Exod. „ritus fiducier fixum. Cape similitudinem: casen VI.
„inter duas apprehendit portas, cui baculo offa-
Similudo. „confregidi: quam primum alius vilet te bacu-
lum afflumere, Euro fugit ecyus: recordatur et
enim eius quem collitum in terra prostrati.
„Christus canem diabolum apprehendit in mon-
te Calvariae, & violento crucis baculo illi offa-
committunt, tanis valet illa virtus: ex quo ver-
be sic contractus & collitus ingemuit, ut quo
momento hanc acutum illum arripit fugam ini-
cat velocissimam, totaque illi terra modica vi-
deatur, nec eo praelatum accedere, ubi haec crucis
contemplatur insignia. Pauti fratris & meo D.
Exempla. „Vincentio Ferreriano pueram adduxerunt lym-
phaticam seu arreptician: cum autem à diabolo
vit Dei quæreret quā ratione puellam intrasset:
„respondit: quia illam vidi in terram & radim:
cum enim in quodam loco terribilis exstantem
terra motus, ubi plurima contererat hominum
multitudo, omnes se crucis signo, hac solā puerla
excepta munerunt. His conuenienter innume-
rare referunt historie à Sancis conscripti, sed
Oratio. „mibi fari sit illa, quam rautum, & merito qui-
dem extollit D. Greg. Naz. de Iuliano Apollina.
cont. „erat hic Christi euāque crux hostis intentu-
In Iulian. „mus, & perfector acerbissimus: omnes etiam
Imperiū sui vites nervos que, eum delendit ne-
moris tyranus impedit. Erat diabolo confe-
deratus: die quedam tanto à demonibus furore
comprehenditur, ut illi fauces occludentur. Illic
signum hoc apprehendit, crevces habet efformata,
voc feratur: Fer signum crucis. Et ecce vix illa
natura diabolica in auras euanesit, eumque re-
linquit incolumentem. O vites iupra omnes iniunctae
vires superiores: si tanta pollicit crux potentia, ut
illi, qui eandem hostis perfegur, exceatur, &
ei minime credit, tanto succurrat subficio, tali
ab hostibus triumpho liberet: quid non operabi-
D. tur in illo qui illam adora, illi credit, atque ex-
His. rotto cordis affectu cam sibi infigit: hinc habebo.
Ep. 18. confidum à D. Hieron. datum Demetriadi. Clau-
nd De. „dri cubiculum peccarum, & crebro signaculo crucis
met. c. munia frontem tuam, ne extermintur. Egypti in
8. To. 1. „te locum reperiat, sed primogenita que aqua Egy-

ptios perirent, in tua mente seruentur. Vbi D. Ho-
ron. indicat quod clariss. expeditus D. Dositius
nempe signum, quod Isaäcias ex Dei preciis
formarunt, ne percutient Angelos domini suos
gredieretur, fulle signum crucis exagessum
Agni efformatum.
Hoc est signum illud, quo tota redemptio
sa celestis, quam diuinus ille Iesus ut misericordia
laudibus, praedicatus horum heros cunctos
serifer, tum salutem amoremque: & eum
eius custos. Horus conclusus sensu signum crucis.
Hoc signum illud est quod Angelus in
tribus eorum imprimat, quos feruente valde mole-
stus, ne gladio cedente intercidantur vel relaxentur.
Propheta Ezechiel. Hinc velut in aliis, ut
quam ad quietem te componas nocturnas, nō
te prius hoc diuino crucis signo inuenis, quod
nun te Deus eius virtus à Principib⁹ eius
tenebrarum, qui noctibus pestifernis obiciunt
quærentes quem deuorent, hoc signo non pa-
nitum: etenim in hunc solus rex te liberta-
tur. Iudas cunctum tamen mortale ministrum
nam de nocte per deserta proficere agere
in quodam ingressum est, quo milie con-
serunt diaboli, quem conspicentes amittere
non presumperunt: quia se laudiero crucis
geno munterat, ut et in eum non credere. His
fusus, enarrat D. Gregor. Apposet preponit
nostro hos laureatis Poeta Ch. statuus D. Po-
nens versus compotum.

Fat cum vacante somno
Calum petis cubile
Frenat locum que cordu
Crucis figura figura
Crux pelti ornata crux
Engnionem crucem sonbera
Tali dicata figura.

Ne de strato asturis usi formato super
hoc Crucis signo: ne de domo excedat illi non
presignatis: quatenus eius virtute Deus & ap-
ri illi saluum eripiat, qua rabi diuina pace
possunt occasiones. Iter non arripit nisi Con-
cessi premuleris, vites etenim tibi ministrabat ab
victoriis, & mente tua hoc sedulo panis
quod Deus Imperator Constantinus scripsit
referunt Eusebii & D. Cyrilii Hierolymenses
ius: etenim dum medio prædicto ab aliis ubi
ipsos clarissimos solis radios Crucis illi apparet
in ære splendidissima: tantisque illi illuminat
vi tenebras illis offunderet, hac epigraphe:
hoc signa vincere. Hoc etenim fuit quod impre-
tor solitudinem assulpsit habi in matut. Si per-
nitentium lamenta fieri que suscipias, in hunc

veni. Si processum intendas, si faustam negotiorum tuorum directionem exoptes &c. In hoc agere voces.

§. 11. Crux perpetua est Predicator nobis; iudiciumque facienda conueniant. Nobis etiam exponit quid sit peccatum, quid sit amor Dei; nec non docet nos patientiam, abundantiam, pietatem amoremque inimico- rum.

Varum adducimus; signum est quod tibi unus reficiat memorem quod agendum est, atque velut perperus Predicator tibi quod expediat significat. Confutari omnibus prudentialiis D. Chrysostom. ut secundum si fieri possit, temper deferat: crucis insignis, *Signum Crucis*. Si non, saltem ex alia materia; tam propter traductos effectus, quam vi tecum habeas. Predicatorum, qui nunc silenter distinctius loquuntur quam omnes eloquentissimi totius orbis loquuntur oratores. Crux haec tibi declarabit, si ueritas probueris aures, quid sit peccatum, quoddequidem ad eius remedium necessarium fuerit in ea Deum occidere, quanto sit Christi gratia, cum ut eam ubi refunderet, reguretur, ut ipse fatus in illa profunderet sanguinem. Ipse tibi demonstrabit quid sit amor Dei, in quo uiam pro suis exposito ut inimici tibi declarat patientiam, obedientiam, piebat, dilectionem inimicorum; quia de causa, ut aliae ducas vocare a D. Chrysostomo; *Crux iusti- tias consolans*. Quam sapienter egit Princeps Syrie Naaman, cum enim per Eliseum a terra sua emundatus esset, abiegit reculantur, nisi prius lecum donorum opus burdonum de tellure aliquatenus, quod tibi Proheta concessit, dum super hoc consilium ab eo expositum, quarecum rebus in Syria ab idolis peltis hac non fallere, nec cum Regis furor auerteret, vi illi de- monstraret, terram illam quam secum defesebat, pedibus calcavat Elisei, verum futurum ille praedictum patrem, fuit in moltis Tractatuibus expeditus. Iniquus profecto Predicator, quo Naaman in seruio huncque Dei in aeternis perseueraret, erat tulus illa quam pedibus calcat Eliseus, & per quam anima sua salutem est alicactus. Tecum deferat terram illam, quam tunc calcavit Eliseus Christus Dominus, sed Christus intellego. Hac illa terra est, quae illum sustinet firmumque roburauit, huc illi legitur in quo mortem erigit, illum tecum deter-

to; velutum illum auscultares, qualiter tibi prædicaret, quando diabolus te ad inhonestam pelli- cit, ut in mentem tibi veniat, quam caro Deo

qua stetit emundatio; quandoquidem ut illam oblineres sanguinem tuum fuderit in lacuacrum;

Ephesi. Ut exhibebes sibi gloriosam Ecclesiam: quam ut re-

nustam pulchramque redderet aquam & san-

guinem cordis sui tradere non debuit. Quam

eficaciter ubi protineret, ut panperi a te elec-

mosynam flagrantiam largiri cum ea quam

tibi in Cruce præstitit Deus, fuerit vita tua &

sanguinis effusissima, manus retinens perfora-

tas. Quam concinnas tibi rationes proponeret,

dum ab ira vehementer nimis incandescas, ut

patientiam consideres, quam in illa Dei filius

obmutescens ostendit; ut nec in vno quidem

verbis totum potuerint calumniam & iniuriam

perturbare. Idola lignea muta erant: *Os ha-*

bens & non loquuntur. Crux autem lignea ita dicitur, una pollet eloquens, ut in ipsa ubi sanguis lo-

quatur a Christo profutus: *Melius loquuntur* *Hebrei*,

quam Abel. Veteres illi Idololatria ligna confi-

lebant, erant enim eorum idola ex ligno fa-

biticata, nec eos poterant instruere. Accede, per-

cuncte, & contulit Crucem &c.

His tandem finem insponamus facta illa

Crucis Litaniā quam D. Chrysostom. compo-

suit, in qua ex epithetis, quibus illam describit, *Lita-*

nō, *etiam* *honorat*, eius poteris virtutem agnoscere:

Litanie S. Et si nessa desiderat charissime, virtutem Crucis, *Cru-*

& quanta possum ad eius laudem dicere, audi Cruz, *cis-*

spes Christianorum, Cruz resurrectio mortuorum, *D.*

Cruz eatorum *et Cruz desponsatorum via Cruz*, *Chri-*

stianorum baculus. Cruz consolationis pauperum, *Ho. do-*

Cruz refractoris dinitum. Cruz delictu super, *Cru-*

borum. Cruz male uenientiam pana. Cruz adser-, *Tom. 3.*

su demonis triumphus. Cruz deuictio diaboli, *2.*

Cruz adspicentium pedagogus. Cruz silentio

impum. Cruz pes desponsatorum. Cruz nauigant-

ium gubernator. Cruz prælitionis portus, *2.*

Cruz obſeruantum muri. Cruz pater orphantorum, *2.*

Cruz defensor viduorum. Cruz infirmorum consilia-

trius. Cruz trionulatorum requies. Cruz parvula-

rum cufos. Cruz uerorum caput. Cruz stram fi-

nus. Cruz lumen in uiribus sedentium. Cruz Re-

gum magnificencia. Cruz secundum perpetuum, *2.*

Cruz iofestum sapientia. Cruz libertas

feruntur. Cruz Imperatorum Philosophia, *2.*

Cruz lex impiorum. Cruz Prophetae praco-

natio. Cruz annuntiatio Apollerorum. Cruz

martyrum gloria. Cruz monachorum abi-

mentia. Cruz Virginum collas. Cruz gan-

diano Sacerdotum. Cruz Ecclesia fundamen-

ti